

Jättedirektiivin muutosehdotus – elintarvike- ja tekstiilijäte

JYTR 8.9.2023

Sirje Stén

Jätepuitedirektiivin muutosehdotus

- Esitys annettiin 5.7.2023 (suomenkielistä käännöstä ei vielä ole). Espanja ei ole antanut puheenjohtajakaudellaan asian käsittelylle aikataulua.

<https://ym.fi/-/euroopan-komissiolta-lainsaadantoehdotus-elintarvike-ja-tekstiilialan-ymparistovaikutusten-vahentamiseksi>

- Tavoitteena on vähentää tekstiili- ja elintarvikealojen ympäristö- ja ilmastovaikutuksia sekä parantaa ympäristön laatua ja kansanterveyttä.
- **Elintarvikejätettä** koskevassa ehdotuksessa annettaisiin jäsenvaltioille vastuu elintarvikejätteen vähentämisestä koko ruokaketjussa. Tarkoituksena edistää YK:n kestävän kehityksen tavoitetta ruokahävikin puolittamisesta.
- **Tekstiilijätettä** koskevan ehdotuksen tavoitteena on parantaa tekstiilien jätehuoltoa jätehierarkian mukaisesti. Lisäksi pannaan täytäntöön saastuttaja maksaa –periaate laajennetulla tuottajavastuulla. Tuottajavastuun avulla on tarkoitus luoda markkinat tekstiilien uudelleenkäytölle, uudelleenkäytön valmistelulle ja kierrätykselle, erityisesti kuidusta-kuiduksi tapahtuvalle kierrätykselle.

Elintarvikejätettä koskevia ehdotuksia

- Jäsenvaltioiden tulisi tehdä useita toimenpiteitä estääkseen elintarvikejätteen syntymisen koko ruokaketjussa: alkutuotannossa, elintarviketeollisuudessa, elintarvikkeiden vähittäismyynnissä ja jakelussa, ravintoloissa ja ruokapalveluissa sekä kotitalouksissa.
- Jäsenvaltion tulee uudistaa elintarvikejätteen vähentämissuunnitelma, sisältövaatimuksista säädettäisiin ehdotuksessa (Hyväksyntä kaksi vuotta direktiivin hyväksymisestä).
- Elintarvikejätteen vähentämiseksi asetettaisiin jäsenmaita sitovat vähentämistavoitteet. Jäsenvaltioiden olisi vähennettävä 31.12.2030 mennessä
 - 10 % elintarvikejätteen syntymistä elintarviketeollisuudessa
 - 30 % elintarvikejätteen syntymistä henkilöä kohden yhteisesti ruoan vähittäisjakelussa ja muussa jakelussa, ravintoloissa ja ruokapalveluissa sekä kotitalouksissa.

Vertailuvuosi olisi vuosi 2020. Jäsenvaltiolla voisi käyttää aiemmankin vuoden tietoja, jos ne on kerätty jätedirektiivin edellyttämällä tavalla.

Tekstiileille laajennettu tuottajavastuu

- Tuottajia olisivat tekstiili- ja jalkine tuotteiden maahantuoja, valmistajat ja jakelijat (myös etäkauppa).
- Tuottajan määritelmästä jätettäisiin pois yritykset, jotka työllistävät alle kymmenen henkilöä ja joiden vuotuinen liikevaihto ja taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa. Tuottajina ei myöskään pidettäisi mittatilaustuotteita valmistavia mikroyrityksiä.
- Laajennettu tuottajavastuu koskisi vain kotitalouksien tekstiilejä ja jalkineita.

Tekstiilien erilliskeräysjärjestelmä

- Tuottajayhteisöjen tulisi järjestää koko jäsenvaltion kattava erilliskeräysjärjestelmä, yhdessä uudelleenkäyttö- sekä jätehuoltotoimijoiden kanssa.
- Sosiaalisilla yrityksillä olisi oikeus ylläpitää omia erilliskeräyspisteitään ja niitä tulisi kohdella yhdenvertaisesti tai suosituimmuuskohtelulla erilliskeräyskeräyspisteiden sijoittelussa.
- Erilliskerättyjä käytettyjä tekstiilejä ja jalkineita pidettäisiin keräyksen yhteydessä jätteinä. Keräyspisteisiin ei kuitenkaan sovellettaisi jätepuitedirektiivin rekisteröinti- tai lupavaatimuksia.
- Erilliskerätyt käytetyt sekä jätteenä kerätyt tekstiilit ja jalkineet tulee lajitella ja käsitellä ne jätehierarkian mukaisesti.
- Uudelleenkäyttöön tarkoitettujen lajittelu - ja hyödyntämistoimien lopputulos tulisi täyttää jätepuitedirektiivissä esitetyt perusteet, joiden täytyessä tekstiilejä ei enää pidettäisi jätteenä.

Tuottajien kustannuksella maksettava

- käytettyjen sekä jätteenä kerättyjen tekstiili - ja jalkine tuotteiden keräys ja sen jälkeinen jätehuolto,
- yhteiseen keräysjärjestelmään kuuluvien sosiaalisten yritysten ja muiden kuin jätealan toimijoiden tuottaman tekstiilijätteen keräys, kuljetus ja käsittely
- sekajätteen koostumustutkimukset viiden vuoden välein,
- tiedottaminen, raportointi,
- TKI-toiminnan tukeminen.
- Tuottajien olisi maksettava kustannukset niiden tuotteiden osalta, jotka on asetettu saataviksi markkinoille jäsenvaltioiden alueella direktiivin muutoksen voimaantulon jälkeen.

Kiitos!

Sirje.sten@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

